

STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT VOOR BACHELORS

Strafrecht en strafprocesrecht voor bachelors

Instituut voor Strafrecht
Onderzoekseenheid Strafrecht en Criminologie
Faculteit Rechtsgeleerdheid
KU Leuven

Dertiende editie

Raf VERSTRAETEN
Frank VERBRUGGEN

 INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Strafrecht en strafprocesrecht voor bachelors. Dertiende editie
Raf Verstraeten en Frank Verbruggen

© 2020 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1173-1
D/2020/7849/142
NUR 824
Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV
Lay-out: Crius Group, Hulshout
Omslagontwerp: Danny Juchtmans – www.dsigngraphics.be
Omslagbeeld: © Lectrr

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

VOORWOORD BIJ DE DERTIENDE UITGAVE (2020)

“It will be of little avail to the people that the laws are made by men of their own choice, if the laws are so voluminous that they cannot be read, or so incoherent that they cannot be understood: if they be repealed or revised before they are promulgated, or undergo such incessant changes, that no man who knows what the law is to-day, can guess what it will be to-morrow.” (James Madison (1751-1836))

De grote hervorming (en vereenvoudiging) van het Belgische strafrecht en strafprocesrecht waar we al zo lang naar uitkijken, is eindelijk uit de startblokken geschoten: de ontwerp teksten van de twee nieuwe wetboeken zijn in het parlement ingediend. Dat kan nu tijd uittrekken voor een doordacht debat over fundamentele keuzes en over een goede technische uitwerking ervan. Toch is de finish nog ver en duiken er talloze erg hoge horden op, zodat het risico op struikelpartijen onderweg groot blijft. Zoals talloze andere fundamentele hervormingen die ons land nodig heeft, dreigen ook deze initiatieven te verzanden in symbolenstrijd en een loopgravenoorlog. Misplaatste nostalgie naar de negentiende eeuw dreigt te beletten dat er wetgeving en instellingen komen voor de eenentwintigste eeuw (waarvan er nu al een vijfde voorbij is). Optimistisch als we zijn, hebben we toch een nieuw Deel 15 toegevoegd aan deze cursus, met een eerste schets van wat er zou veranderen.

De coronacrisis werpt natuurlijk een enorme schaduw over 2020. De specifieke wetgeving die is aangenomen met de bedoeling ook in pandemische tijden de wet te doen naleven en het systeem draaiende te houden, wordt in deze editie hier en daar vermeld. We nemen echter aan dat de meeste van die ingrepen van tijdelijke aard zullen zijn en het blijft nog even afwachten welke nieuwigheden (zoals het gebruik van videoconferenties) definitief wortel zullen schieten. Daarom gaan we er in deze basis cursus voor bachelors slechts af en toe op in.

Hoe dan ook is het nog zelden stil in de strafrechtelijke wereld en hebben we ook dit jaar toch weer een reeks punctuele ingrepen van de wetgever, het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie moeten verwerken. Vooral in het strafprocesrecht bewoog er toch wel wat, bijvoorbeeld op het vlak van de rechtsmiddelen (hoger beroep en verzet), door de onverjaarbaarheid van sommige misdrijven of met een wettelijke regeling voor de polygraaf.

Hier en daar brachten we ook wat verduidelijkingen of correcties aan (bv. bij de minderjarigen) of verplaatsten we stukken tekst omdat dit volgens ons een logischere volgorde opleverde (toerekening, spijtoptanten). Toch moeten we soms ronduit toegeven dat we, als docenten van een basis cursus die de grote beginselen en de technische logica van het systeem willen schetsen, het soms ook niet meer begrijpen. Dat is bijvoorbeeld het geval voor de afschaffing van art. 61 Sw., het omdopen van één specifiek geval van dwang tot ‘beslissende verschoningsgrond’ in de hoop dat dit te strenge feitenrechtters milder zou stemmen of de uitzondering die art. 99bis, tweede lid Sw. maakt op de regels van art. 65 lid 2 Sw.

Het is helaas geen boutade meer dat er in België meer uitzonderingen zijn dan regels en dat de voortdurende wetgevende improvisatie bij alle betrokkenen leidt tot verwarring, onnodige fouten en tijdverlies. Als er nu weer plannen zijn om met een grondwetswijziging het hof van assisen af te schaffen, maar dan alleen voor terrorismeprocessen en (misschien) voor door discriminatie gemotiveerde persmisdrijven, belooft dat alweer niet veel goeds. Want het is dan wel de bedoeling dat die correctionele rechtbanken criminele straffen gaan uitspreken.

We begrijpen dus de frustratie van zowel de rechtspracticus als van de moedige student die graag kennis maakt met de wondere wereld van het strafrecht en met de delicate oefening die efficiënte criminaliteitsbestrijding in een rechtsstaat is. We trachten te helpen, door te focussen op de kern en de nodeloze complicaties – die we weliswaar moeten vermelden – niet meer aandacht te geven dan ze verdienen.

Onze uitdrukkelijke dank aan de medewerkers van het Instituut voor Strafrecht, Ruben Van Herpe, Maarten Knops, Joost Huysmans en Ruben Vilain, die met hun nauwgezette opzoekingen en overzichten deze update mogelijk maakten en vanzelfsprekend aan vaste waarde Marleen Bringmans, die alles mooi verwerkte.

Het kan echter altijd beter, dus wie fouten heeft vastgesteld, opmerkingen of suggesties heeft, kan deze zoals steeds sturen naar law.strafrecht@kuleuven.be. We houden er dan graag rekening mee in de volgende editie.

Leuven, 17 juli 2020

Frank VERBRUGGEN
Raf VERSTRAETEN

VOORWOORD BIJ DE TWAALFDE UITGAVE (2019)

*“Geduld is de zekerste gids in het pad naar
geluk.” (Goswin Baron de Stassart)*

Onze hoop op nieuwe wetboeken die ons strafrecht en strafprocedurerecht een eenvoudiger en coherenter systeem brengen dan het kluwen van regels waar we de student nu door moeten loodsen, leeft. De Commissie tot hervorming van het strafrecht heeft een voorstel voor een nieuw Strafwetboek uitgewerkt¹, een wat gewijzigde versie daarvan is als wetsvoorstel² ingediend in het parlement. Ondanks onmiskenbare tegenwind versaat ook de Commissie tot hervorming van de strafprocedure niet en zet ze haar werk onverdroten voort.³ Ook daar volgen weldra concrete tekstvoorstellen.

Ondertussen moeten we nog voort met het rommelige Belgische recht zoals het is. En dat is in vergelijking met de vorige editie al weer op een aantal punten veranderd. In de zomer van 2018 kwamen er al nieuwe wetten over burgerinfiltranten en getuigenbescherming en maakte de wetgever het mogelijk dat het openbaar ministerie met criminelen akkoorden sluit over gunsten op het vlak van bestraffing of vervolging in ruil voor getuigenissen. Dit nieuwe regime voor ‘toezeggingen aan getuigen’ noemt men doorgaans ook de ‘spijtoptantenwet’ (hoewel spijt niet nodig en ook niet genoeg is). Het wijkt op talloze punten af van de normaal toepasselijke regels.

¹ J. ROZIE, D. VANDERMEERSCH en J. DE HERDT m.m.v. M. DEBAUCHE en M. TAEYMANS, *Naar een nieuw Strafwetboek? Het voorstel van de Commissie tot hervorming van het strafrecht*, Brugge, Die Keure, 2019, 590.

² Wetsvoorstel tot invoering van een nieuw Strafwetboek – Boek 1 en Boek 2 (ingediend door de heer Raf TERWINGEN en mevrouw Sonja BECQ), *Parl.St.* Kamer 2018-19, nr. 3651/1, 1064 p.; zie hierover ook J. VANHEULE en F. VERBRUGGEN, “Hink-stap-struikel naar het recht van morgen: ouderschap, deelneming en (een beetje) bestraffing in het nieuwe Boek 1 van en Strafwetboek”, in *Themis nr. 110 Straf- en Strafprocesrecht*, Brugge, Die Keure, 2019, 1-54.

³ R. VERSTRAETEN en A. BAILLEUX, “Het voorstel van een nieuw wetboek van strafvordering: algemene beginselen en fase van het onderzoek”, in *Themis nr. 110 Straf- en Strafprocesrecht*, Brugge, Die Keure, 2019, 143-186.

Anderzijds keurde ook na de val van de regering het parlement nog allerlei kleine tot middelgrote wetswijzigingen goed. De wet van 5 mei 2019 was de opvallendste. Omdat nog niet altijd duidelijk is wanneer een wetswijziging uiteindelijk in werking zal treden, hebben we voor deze twaalfde editie voorrang gegeven aan wat in 2019 of bij het begin van 2020 in werking treedt.

Andere wetten zijn dan weer vernietigd of ongrondwettig verklaard door het Grondwettelijk Hof. Ook daar hebben we de belangrijkste wijzigingen verwerkt, zowel wanneer er uitdrukkelijke reparatiewetgeving kwam als wanneer dat niet het geval is. Met andere rechtspraak springen we in deze bachelorcurcus bewust erg zuinig om, maar hier en daar hebben we een verduidelijking door het Hof van Cassatie toegevoegd.

Omdat we meenden dat ze een en ander wat overzichtelijker kunnen maken, hebben we ook een aantal schema's opgenomen met een schets van enkele strafprocedurkwesties als voorlopige hechtenis, rechtsmiddelen of verjaring.

Zonder de onmisbare hulp van het team van het Instituut voor Strafrecht was deze update in drukke tijden nooit gelukt. Onze oprechte dank, in de eerste plaats aan 'onze Rubens', Ruben Van Herpe en Ruben Vilain, die voor overzicht zorgden en op de details hebben gelet. Daarnaast ook (alfabetisch) aan Marie-Julie Horseele, Maarten Knops, Sofie Royer, Helena Severijns, Katrien Verhesschen, Ward Yperman en vanzelfsprekend aan Marleen Bringmans die alles in de tekst heeft verwerkt.

Eventuele correcties, suggesties of bedenkingen van de studenten en andere lezers blijven zoals steeds welkom op law.strafrecht@kuleuven.be.

Leuven, 18 juli 2019

Frank VERBRUGGEN
Raf VERSTRAETEN

VOORWOORD BIJ DE ELFDE UITGAVE (2018)

“Only in a police state is the job of a policeman easy.” (Orson Welles)

We zijn na vele jaren van uitgever veranderd en dus ziet de elfde versie van deze cursus er anders uit, maar inhoudelijk sluit zij aan bij de vorige. Dit boek vormt nog steeds het belangrijkste onderwijsinstrument voor het basisvak *Strafrecht en strafprocesrecht* voor Leuvense en Hasseltse rechtenstudenten en voor Leuvense criminologiestudenten.

Wie wil zien hoe deze cursus is geëvolueerd doorheen de allesbehalve rustige dertien jaar sinds de eerste versie en waarom, moet er de voorwoorden bij elk van de vorige edities op naslaan. Daarin klinkt soms onze frustratie door over hoe moeilijk het is beginselonderwijs te doceren in een materie waarin de wetgever zich niet echt beginselvast toont en gemakkelijker te betrappen valt op inconsistenties, nodeloze complicaties of soms zelfs ongrondwettige ingrepen dan op een coherente visie. Anderzijds koesteren we nu al enkele jaren de hoop dat een nieuwe codificatiegolf wel zou uitmonden in een eenvoudiger en meer samenhangend systeem. De minister van Justitie is op dat vlak bewonderenswaardig ambitieus. Zo keurde de Ministerraad op 20 juli 2018 een nieuw ontwerp van Strafwetboek goed. Dat moet echter nog

naar de Raad van State en de tekst is dus nog niet bekend. Voor het academiejaar 2018-19 biedt dit alleszins nog geen soelaas.

De belangrijkste wijzigingen zitten dit jaar dus in de vorm. De door onze studenten geschonken charmante Fanny Kiekeboe hebben we ingeruild voor een kafftekening van Lectr. Omdat vorige generaties studenten hebben aangegeven dat ze de extra witpagina nu toch ook niet zo vaak meer gebruikten voor nota's, maakten we de - ook ecologisch verantwoorde - keuze om uiteindelijk dan toch recto-verso te werken. Wel hebben we bewust gekozen voor voldoende ruime marges, zodat studenten er nog steeds hun of onze bedenkingen kunnen bij schrijven: dit blijft in de eerste plaats een werkinstrument.

We vinden het nog steeds zinvol dat de student ook zou kunnen zien hoe een bevel tot aanhouding, een dagvaarding, een vonnis of een grievenformulier bij hoger beroep eruit zien. Toch nemen we deze en vele andere voorbeelden uit de praktijk niet langer op als bijlage in de cursus zelf. We hebben de documenten geactualiseerd en stellen ze vanaf dit jaar via het elektronisch leerplatform ter beschikking. Net als de trefwoordenlijst fungeren ze daar als een pedagogische aanvulling op dit basisboek.

De bisnummers hebben we kunnen schrappen en de kruisverwijzingen maken hun comeback. Om verbanden te leggen tussen verschillende onderdelen van de cursus, zijn ze handig.

De talrijke veranderingen, waaronder ook enkele complicaties, die de Potpourri-II-wet in 2016 had aangebracht, moesten we herbekijken in het licht van de vernietiging van een aantal ingrijpende wijzigingen door het Grondwettelijk Hof in december 2017, zoals de veralgemening van de correctionalisatiemogelijkheid. De wetswijzigingen op het vlak van toerekening aan rechtspersonen zijn pas op 20 juli 2018 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Daarom vermelden we zowel de oude als de nieuwe regels. Voor het overige hebben we getracht kleine wetswijzigingen en recente vernietigingen door het Grondwettelijk Hof zo veel mogelijk te verwerken.

De gedeeltelijke vernietiging van ongrondwettige wetten vormt ook een uitdaging bij het hanteren van de wetboeken, een vaardigheid die studenten van dit basisvak in de vingers moeten krijgen. Vandaar dat we soms in herhaling vallen, om duidelijk te benadrukken dat een specifieke bepaling in een wettekst al is vernietigd of weldra zal veranderen.

Destijds, in 2005, was het meest vernieuwende aan deze cursus de keuze om materieel strafrecht, strafprocedure, straftoemeting en strafuitvoering te vervlechten en in de chronologische volgorde van een strafprocedure aan bod te laten komen. Die blijft overeind. Alle evaluaties uit het verleden hebben bevestigd dat dit vanuit pedagogisch standpunt een goede keuze was. De wisselwerking is immers zeer sterk. In België kan de strafprocedure een belangrijke impact hebben op de straftoemeting, zodat het weinig zinvol was om, zoals vroeger, eerst over bestraffing te spreken en dan pas over hoe iemands zaak bij de strafrechter komt en welke bestraffing daardoor mogelijk is.

Het is dezelfde bezorgdheid over de meest adequate volgorde van behandeling van telkens nieuwe begrippen en procedures die heeft geleid tot enkele verschuivingen en een nieuwe indeling van de hoofdstukken. Politieke en drukpersmisdrijven bijvoorbeeld behandelen we daarom niet langer bij de indeling van misdrijven, maar helemaal op het einde, nadat eerst de normale procedure is geschetst. Zo kunnen we aangeven op welk punt daar bij politieke of persmisdrijven van wordt afgeweken.

In volgende edities willen we ook de structuur en (sub)nummering en de taal verder vereenvoudigen. Alle suggesties en eventuele errata blijven in deze onoverzichtelijke tijden welkom op law.strafrecht@kuleuven.be.

Deze editie kwam er dankzij het harde werk van Helena Severijns, praktijkassistente op het Instituut voor Strafrecht en, zoals bij alle vorige tien edities, van Marleen Bringmans. We danken ook Sofie Royer, Marie Horseele, Ruben Vilain en Ward Yperman voor hun punctuele tussenkomsten bij het inschatten van twijfelgevallen.

De waarschuwing staat bij ons niet enkel in de bijsluiter maar blijkt al uit de kaft: het boek bevat een complexe materie. Toch hopen we dat de studenten geboeid geraken door deze voortdurende zoektocht naar een evenwicht tussen het noodzakelijke gebruik van overheidsmacht en de beperking van die macht door regels, tussen efficiëntie en rechtsbescherming. Rechtsregels vormen het belangrijkste bolwerk tegen de willekeur van machthebbers, maar overdreven, ondoordachte of onwerkbare regels dreigen op hun beurt ook tot een vorm van willekeur te leiden. Bijna nergens is die spanning meer tastbaar dan in het strafrecht en strafprocesrecht.

Leuven, 20 juli 2018

Frank VERBRUGGEN

Raf VERSTRAETEN

INHOUDSOPGAVE

DEEL 1. ALGEMENE ORIËNTATIE	1
HOOFDSTUK 1. WAT IS STRAFRECHT?	1
AFDELING 1. HET VERSCHIJNSEL “STRAFRECHT”	1
AFDELING 2. HET BEGRIP “STRAFRECHT”	2
HOOFDSTUK 2. CODIFICATIE	3
AFDELING 1. HET BELGISCH STRAFWETBOEK.....	3
AFDELING 2. HET BELGISCH WETBOEK VAN STRAFVORDERING.....	4
HOOFDSTUK 3. SITUERING VAN HET STRAFRECHT TUSSEN ANDERE RECHTSDISCIPLINES	7
AFDELING 1. DE AUTONOMIE VAN HET STRAFRECHT.....	7
§ 1. <i>De functionele autonomie van het strafrecht</i>	7
§ 2. <i>De conceptuele autonomie van het strafrecht</i>	8
§ 3. <i>Autonomie van het strafprocesrecht ten aanzien van het gerechtelijk recht</i>	9
AFDELING 2. PUBLIEKRECHTELIJK KARAKTER VAN HET STRAFRECHT	9
HOOFDSTUK 4. INDELINGEN VAN HET STRAFRECHT	10
AFDELING 1. ALGEMEEN STRAFRECHT EN BIJZONDER STRAFRECHT	10
§ 1. <i>Algemeen strafrecht</i>	10
§ 2. <i>Bijzonder strafrecht</i>	11
§ 3. <i>De toepasselijkheid van de beginselen van het algemeen strafrecht op het bijzonder strafrecht</i>	12
A. Algemene regel.....	12
B. Uitzonderingen.....	12
AFDELING 2. BUITENLANDS EN INTERNATIONAAL STRAFRECHT	14
§ 1. <i>Buitenlands strafrecht</i>	14
§ 2. <i>Internationaal strafrecht</i>	14
A. Het probleem van de definitie.....	14
B. Beknopte voorstelling van enkele deeldomeinen.....	15
1. Materieel internationaal strafrecht.....	15
2. Rechtsmachtsrecht	16
3. Internationale rechtshulp	17

DEEL 2. DE STRAFWET	19
HOOFDSTUK 1. HET LEGALITEITSBEGINSEL	19
HOOFDSTUK 2. HET LEGALITEITSBEGINSEL EN DE BRONNEN VAN HET STRAFRECHT	20
AFDELING 1. FORMELE BRONNEN VAN HET STRAFRECHT	21
§ 1. <i>Internationale verdragen</i>	21
A. Verdragen m.b.t. grondrechten	21
1. Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden	21
2. Internationaal verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten	22
B. Verdragen in het kader van de Europese samenwerking en integratie	23
C. Andere internationale verdragen	24
§ 2. <i>Federale strafwetgeving</i>	25
§ 3. <i>Strafwetgeving door de gemeenschappen en gewesten</i>	26
§ 4. <i>Lokale strafwetgeving</i>	27
AFDELING 2. LEGALITEITSCONTROLE DOOR HOVEN EN RECHTBANKEN	27
AFDELING 3. RECHTSPRAAK IS ONVOLDENDE OM AAN LEGALITEITSBEGINSEL TE VOLDOEN	28
HOOFDSTUK 3. HET LEGALITEITSBEGINSEL EN DE INTERPRETATIE VAN DE STRAFWET	29
AFDELING 1. HET PROBLEEM VAN DE INTERPRETATIE	29
AFDELING 2. BRONNEN VAN INTERPRETATIE	30
§ 1. <i>Wetgeving</i>	30
§ 2. <i>Rechtspraak</i>	30
§ 3. <i>Rechtsleer</i>	31
AFDELING 3. INTERPRETATIEMETHODEN IN HET STRAFRECHT	31
§ 1. <i>Normale interpretatiemethoden</i>	31
§ 2. <i>Geen analogie in het nadeel van de verdachte</i>	32
HOOFDSTUK 4. HET MISDRIJF EN ZIJN CONSTITUTIEVE ELEMENTEN	32
AFDELING 1. HET BEGRIIP “MISDRIJF” IN HET BELGISCHE STRAFRECHT	32
AFDELING 2. DE CONSTITUTIEVE ELEMENTEN VAN HET MISDRIJF	33
§ 1. <i>Terminologie</i>	33
§ 2. <i>Constitutieve elementen: méér dan materieel en moreel element</i>	33
HOOFDSTUK 5. DRIELEDIGE INDELING VAN MISDRIJVEN	34
HOOFDSTUK 6. DELICTSTYPICITEIT	35
AFDELING 1. INLEIDING: BEGRIIP EN BELANG	35
§ 1. <i>Begrip</i>	35

§ 2. <i>Belang</i>	36
A. Materieel strafrecht.....	36
B. Strafprocesrecht.....	36
AFDELING 2. DE OBJECTIEVE BESTANDDELEN VAN HET MISDRIJF.....	37
§ 1. <i>Algemene omschrijving</i>	37
§ 2. <i>Wettelijke omschrijvingen van objectieve bestanddelen van het misdrijf</i>	38
A. Handelingsmisdrijven (commissiedelicten).....	38
B. Verzuimsmisdrijven (omissiedelicten).....	38
C. Veroorzaken van een gevolg: het causaliteitsprobleem.....	39
1. Situering van het causaliteitsprobleem in het strafrecht.....	39
2. Oplossing van het causaliteitsprobleem in het Belgische strafrecht.....	40
a. De positie van de Belgische rechtspraak.....	40
b. De equivalentieleer.....	40
c. De adequatieleer en de leer van de efficiënte oorzaak.....	41
D. Hoedanigheidsmisdrijven.....	42
§ 3. <i>Indeling van misdrijven volgens materiële uitvoeringswijze</i>	42
A. Ogenblikkelijke (of aflopende) en voortdurende misdrijven.....	42
B. Enkelvoudige en voortgezette (of collectieve) misdrijven.....	43
C. Gelegenheids- en gewoontemisdrijven.....	45
AFDELING 3. DE SUBJECTIEVE DELICTSBESTANDDELEN.....	45
§ 1. <i>Inleiding</i>	45
§ 2. <i>Opzet</i>	46
A. Het begrip “opzet”.....	46
B. Graden van opzet.....	47
1. Algemeen opzet.....	47
2. Bijzonder opzet (dolus specialis).....	47
C. Voorbedachtheid.....	48
D. Modaliteiten van opzet.....	48
1. Direct opzet (dol direct, dolus directus).....	48
2. Indirect, eventueel of mogelijk opzet (dol indirect ou éventuel, dolus eventualis).....	49
§ 3. <i>Onachtzaamheid</i>	49
A. Het begrip “onachtzaamheid” of “fout”.....	49
B. Modaliteiten van onachtzaamheid.....	50
C. Beoordeling van de onachtzaamheid of de fout.....	51
§ 4. <i>Misdrijven met gemengde schuldvorm</i>	51
§ 5. <i>De problematiek van de schuldvorm bij stilzwijgen van de wetgever</i>	51
AFDELING 4. DADERSCHAP EN DEELNEMING.....	52
AFDELING 5. RECHTSPERSONEN ALS DADERS.....	54
§ 1. <i>Toerekening van misdrijven</i>	54
A. Wat?.....	54
B. Wie?.....	54
C. Waarvoor?.....	55
D. Hoe?.....	55
§ 2. <i>Vereiste band tussen gedrag natuurlijke persoon en rechtspersoon</i>	56
§ 3. <i>Cumul of decumul van strafbaarheid rechtspersonen en natuurlijke personen</i>	57

HOOFDSTUK 7. WEDERRECHTELIJKHEID.....	59
AFDELING 1. ALGEMENE OMSCHRIJVING VAN DE WEDERRECHTELIJKHEID	59
AFDELING 2. WEDERRECHTELIJKHEID EN RECHTVAARDIGING	60
AFDELING 3. DE RECHTVAARDIGINGSGRONDEN	60
§ 1. <i>Wettelijk voorschrift en overheidsbevel</i>	61
A. Algemeen beginsel	61
B. Commentaar bij artikel 70 Sw.....	61
§ 2. <i>Noodweer of wettige verdediging</i>	62
A. Situering	62
B. Voorwaarden voor noodweer als rechtvaardigingsgrond.....	63
1. Voorwaarden m.b.t. de noodweersituatie	63
a. Een onrechtmatige aanranding.....	63
b. Van personen.....	63
c. Dreigende of actuele en ernstige aanranding	64
2. Voorwaarden m.b.t. de verweerhandeling.....	64
a. (Onmiddellijke) noodzakelijkheid om de verweerhandeling te stellen: subsidiariteitsbeginsel.....	64
b. Evenredigheid (proportionaliteit) tussen aanranding en verweer.....	65
C. De reikwijdte van de rechtvaardigende noodweer	65
D. Putatieve noodweer en noodweerexces	66
§ 3. <i>Noodtoestand</i>	66
A. Situering	66
B. Voorwaarden voor de rechtvaardigende noodtoestand	66
1. De noodtoestand: dreigend en ernstig gevaar voor een goed of een belang dat men verplicht of gerechtigd is te behartigen	66
2. Voorwaarden m.b.t. de reactie	67
a. Subsidiariteit	67
b. Evenredigheid	67
C. Putatieve noodtoestand en noodtoestandexces	68
§ 4. <i>Wettig verzet</i>	68
§ 5. <i>De toestemming van de benadeelde: een rechtvaardigingsgrond?</i>	68
§ 6. <i>Onverantwoordelijkheid parlementairen en regeringsleden</i>	70
HOOFDSTUK 8. STRAFRECHTELIJKE SCHULD.....	70
AFDELING 1. HET STRAFRECHTELIJK SCHULDBEGRIIP	70
§ 1. <i>Schuld als constitutief element van het misdrijf</i>	70
§ 2. <i>Betekenis van het begrip “schuld” in deze context</i>	71
AFDELING 2. SCHULDUITSLUITINGSGRONDEN.....	72
§ 1. <i>Algemene begrippen</i>	72
§ 2. <i>Gronden van niet-toerekenbaarheid</i>	73
A. Schulduitsluitende dwang of overmacht.....	73
1. Situering	73
2. Vormen van dwang of overmacht (contrainte ou force majeure).....	73
3. Voorwaarden voor overmacht of dwang als schulduitsluitingsgrond	74
a. Onweerstaanbaarheid van de dwang	74

b.	De dwang mag niet aan de dader te wijten zijn.....	74
B.	Dwaling en onwetendheid	75
1.	Situering.....	75
2.	Vormen van dwaling	75
3.	criterium voor de strafuitsluitende werking van dwaling	76
4.	Opzetsluitende feitelijke dwaling.....	77
C.	Goede trouw.....	77
§ 3.	<i>Gronden van schuldontkenning</i>	78
A.	Strafrechtelijke minderjarigheid	78
B.	Geestesstoornis	79
1.	Artikel 71 Sw.....	79
2.	Wet Bescherming Maatschappij en Wet betreffende de internering	80
3.	Toepassing van artikel 71 Sw. na de Interneringswet	81
C.	Dronkenschap en aanverwante toestanden	81
D.	Rechtspersonen	82
E.	Koning	82
HOOFDSTUK 9. STRAFWAARDIGHEID		83
AFDELING 1.	ALGEMENE ORIËTERING.....	83
AFDELING 2.	STRAFUITSLUITENDE VERSCHONINGSGRONDEN	83
§ 1.	<i>Begrip</i>	83
§ 2.	<i>Kenmerken</i>	83
§ 3.	<i>Overzicht</i>	84
A.	Aangifte aan de overheid	84
B.	Onderwerping aan de overheid	85
C.	Herstel van schade	86
D.	Bloed- en aanverwantschapsbanden	86
1.	Misdrijven tegen de eigendom van de familie.....	86
2.	Hulp aan familieleden.....	87
E.	Inzetgebonden misdrijven bij bijzondere opsporingsmethoden (art. 47 <i>quinquies</i> § 2 Sv.).....	87
F.	Misdrijven gepleegd door slachtoffers mensenhandel.....	88
G.	Verschoningsgrond voortvloeiend uit de decumul van strafrechtelijke verantwoordelijkheid bij toepassing van artikel 5 lid 2 Sw.?	88
HOOFDSTUK 10. STRAFBARE POGING		89
AFDELING 1.	ALGEMENE ORIËTERING.....	89
AFDELING 2.	ALGEMENE VOORWAARDEN VOOR DE STRAFBARE POGING.....	90
§ 1.	<i>Het voornemen om een misdaad of wanbedrijf te plegen</i>	90
§ 2.	<i>Begin van uitvoering</i>	91
§ 3.	<i>Het niet-voltoeien van het misdrijf, buiten de wil van de dader</i>	92
AFDELING 3.	BIJZONDERE GEVALLEN VAN (STRAFBARE) POGING	93
§ 1.	<i>De ondeugdelijke poging</i>	93
§ 2.	<i>Het putatieve misdrijf</i>	94
AFDELING 4.	BESTRAFFING VAN DE POGING	95

HOOFDSTUK 11. STRAFBARE DEELNEMING95

AFDELING 1. ALGEMENE ORIËNTATIE.....95

AFDELING 2. ALGEMENE VOORWAARDEN VOOR DE STRAFBARE DEELNEMING97

§ 1. *De noodzaak van een hoofdmisdrijf*97

- A. De vereiste van een door de wet als misdaad of wanbedrijf gekwalificeerd
hoofdfeit97
- B. De vereiste van de strafbaarheid *in concreto* van het hoofdfeit99
- C. Niet vereist dat de hoofddader effectief wordt gestraft99

§ 2. *De deelnemingsgedraging*100

- A. Objectief element: een wettelijk bepaalde deelnemingsvorm100
 - 1. Daders of mededaders (art. 66 Sw.)100
 - a. Materiële daders101
 - b. Noodzakelijke medehelpers101
 - c. Zedelijke daders door individuele aanzetting of uitlokking102
 - d. Zedelijke daders door openbare of collectieve uitlokking103
 - 2. Medeplichtigen (art. 67 Sw.)103
 - a. Morele medeplichtigen103
 - b. Materiële medeplichtigen103
 - c. Nuttige hulp of bijstand104
- B. Subjectief element: het deelnemingsopzet104
 - 1. Wilsovereenstemming104
 - 2. Inadequate wilsovereenstemming105
 - a. Het misdrijf wordt gepleegd op een andere wijze dan gepland of is
vergezeld van objectieve verzwarende omstandigheden105
 - b. Het vooropgestelde misdrijf en het gepleegde misdrijf verschillen in hun
constitutieve bestanddelen105
 - c. De dader van het hoofdfeit kiest bewust en uit vrije wil een ander
slachtoffer106

AFDELING 3. DE BESTRAFFING VAN DE DEELNEMING.....106

AFDELING 4. BIJZONDERE GEVALLEN107

§ 1. *Terugtrekking van mededader of medeplichtige*107

§ 2. *Heling van misdadigers (art. 68 Sw.)*108

DEEL 3. VORDERINGEN DIE ONTSTAAN UIT EEN MISDRIJF 109

HOOFDSTUK 1. INSTELLING EN UITOEFENING VAN DE STRAFVORDERING109

AFDELING 1. INITIATIEF EN UITOEFENING.....109

§ 1. *Het O.M.*109

- A. Inrichting109
- B. Taak112
 - 1. De uitoefening van de strafvordering: algemene beginselen112
 - 2. De uitoefening van de strafvordering door het federaal parket113
 - 3. Uitoefening van de strafvordering door het Europees Openbaar
Ministerie115

4.	De beslissing inzake de vervolging	116
a.	Vrijheid van vervolging.....	116
b.	Verplichting tot vervolging	118
c.	Afhankelijkheid van de vervolging	119
5.	De uitwerking van het strafrechtelijk beleid en de coördinatie van de strafvervolging.....	120
C.	Kenmerken.....	122
1.	Hiërarchische opbouw	122
2.	Eenheid en ondeelbaarheid.....	124
3.	Onafhankelijkheid	124
§ 2.	<i>Ambtenaren en organen die niet behoren tot het O.M.</i>	124
§ 3.	<i>De burgerlijke partij</i>	124
AFDELING 2.	TEGEN WIE WORDT DE STRAFVORDERING UITGEOEFEND	126
§ 1.	<i>Verdachte, in verdenking gestelde en beklagde</i>	126
§ 2.	<i>Positie van de civielrechtelijk aansprakelijke partij</i>	127
AFDELING 3.	BEMIDDELING.....	127
HOOFDSTUK 2. DE BURGERLIJKE VORDERING		128
AFDELING 1.	SLACHTOFFER EN “BENADEELDE PERSOON”	128
AFDELING 2.	OPTIERECHT VAN DE BENADEELDE.....	130
AFDELING 3.	DE BURGERLIJKE VORDERING VOOR DE STRAFRECHTER	131
§ 1.	<i>Instelling en voorwerp</i>	131
A.	Voorwerp	131
B.	Instelling	132
1.	De strafvordering is nog niet ingesteld.....	132
2.	De strafvordering is reeds ingesteld	133
§ 2.	<i>Voorwaarden</i>	133
A.	Algemene voorwaarden	133
1.	Hoedanigheid.....	133
2.	Belang.....	134
B.	Specifieke voorwaarden.....	134
1.	Ontvankelijkheid van de strafvordering	134
2.	Geen burgerlijke vordering hangende voor de burgerlijke rechter?	135
3.	Beweren benadeeld te zijn.....	135
§ 3.	<i>Tegen wie wordt de burgerlijke vordering uitgeoefend</i>	137
AFDELING 4.	DE BURGERLIJKE VORDERING VOOR DE BURGERLIJKE RECHTER	138
§ 1.	<i>Toepasselijke rechtsregels</i>	138
§ 2.	<i>Verhouding tussen strafproces en burgerlijk proces</i>	138
A.	Uitspraak van de burgerlijke rechter vóór de inwerkingstelling van een strafvordering.....	138
B.	Instelling van de strafvordering vóór of tijdens de burgerlijke procedure.....	138
AFDELING 5.	HET FONDS TOT HULP AAN DE SLACHTOFFERS VAN OPZETTELIJKE GEWELDDADEN EN AAN DE OCCASIONELE REDDERS	139
§ 1.	<i>Achtergrond en systeem</i>	139

§ 2. Voorwaarden.....	140
DEEL 4. DE RECHTSPLEGING IN DE ONDERZOEKSFASE.....	141
HOOFDSTUK 1. HET POLITIEWEZEN.....	141
HOOFDSTUK 2. TYPES VAN ONDERZOEK.....	142
AFDELING 1. HET OPSPORINGSONDERZOEK.....	142
§ 1. Definitie en draagwijdte.....	142
§ 2. Verantwoordelijkheid en rol van het O.M.....	143
§ 3. Proactieve recherche.....	144
§ 4. Kenmerken.....	145
A. Schriftelijk.....	145
B. Geheim.....	145
1. Principieel geheim van het onderzoek.....	145
2. Uitzonderingen.....	145
a. Mededeling van kopie van het verhoor.....	145
b. Persmededelingen.....	146
c. Verzoek tot inzage en kopie van het dossier.....	146
C. Niet-contradictoir.....	148
1. Principieel niet-contradictoir karakter.....	148
2. Uitzondering: het “strafrechtelijk kort geding”.....	148
a. Verzoek tot opheffing.....	148
b. Verzoek tot vervreemding of teruggave tegen betaling van een geldsom.....	150
3. Tussenkoms van de rechter in kort geding?.....	150
§ 5. De mini-instructie.....	150
AFDELING 2. HET GERECHTELIJK ONDERZOEK.....	152
§ 1. Definitie en draagwijdte.....	152
§ 2. Verantwoordelijkheid en rol van de onderzoeksrechter.....	154
A. Statuut.....	154
B. Bevoegdheid.....	154
C. Saisine.....	155
1. Totstandbrenging.....	155
a. Het adieren van de onderzoeksrechter.....	155
b. Geen weigering van onderzoek.....	156
2. Omvang.....	157
a. Saisine m.b.t. de feiten.....	157
b. Saisine m.b.t. de personen.....	158
3. Einde rechtsmacht.....	158
§ 3. Kenmerken.....	159
A. Schriftelijk.....	159
B. Geheim.....	159
1. Principieel geheim van het onderzoek.....	159
2. Afwijkingen.....	160
a. Mededeling kopie verhoor.....	160
b. Wet voorlopige hechtenis.....	160

c.	Verzoek tot inzage en kopie van het dossier door rechtstreeks belanghebbenden.....	161
d.	Persmededelingen.....	162
e.	Verzoek tot inzage en/of kopie van het dossier door derden.....	163
C.	Niet-contradictoir.....	163
1.	Positie van het O.M.	163
2.	Positie van privépartijen	163
a.	Het “strafrechtelijk kort geding”	164
b.	Verzoek tot aanvullend onderzoek	166
c.	Tussenkomsst van de rechter in kort geding	168
HOOFDSTUK 3. ONDERZOEKSDADEN		168
AFDELING 1. HET BEGRIIP HETERDAAD.....		168
AFDELING 2. LIJST VAN ONDERZOEKSDADEN		169
§ 1.	<i>Proces-verbaal</i>	170
§ 2.	<i>Ontvangen van klachten en aangiften</i>	170
§ 3.	<i>Verhoor</i>	171
A.	Algemeen.....	171
1.	Verplichte mededelingen.....	172
2.	Bijstand advocaat bij het verhoor	174
3.	Sanctionering.....	176
B.	Tijdens het opsporingsonderzoek	178
C.	Tijdens het gerechtelijk onderzoek	179
1.	Ondervraging van de verdachte	179
2.	Getuigenverhoor	181
D.	Bijzondere regimes	183
1.	Minderjarigen en kwetsbare meerderjarigen	183
2.	Verhoor via audiovisuele media	183
a.	Opname van het verhoor	183
b.	Verhoor op afstand	184
c.	Polygraafstest.....	185
3.	Bescherming van bedreigde getuigen.....	186
4.	Anonieme getuigen.....	187
§ 4.	<i>Plaatsbezoek</i>	189
§ 5.	<i>Inkijkoperatie</i>	189
§ 6.	<i>Huiszoeking</i>	191
A.	Beginselen.....	191
B.	Tijdens opsporingsonderzoek	192
1.	Zoeking in privéwoningen.....	192
2.	Zoeking in plaatsen, toegankelijk voor het publiek.....	193
3.	Heterdaad.....	193
C.	Tijdens gerechtelijk onderzoek	194
1.	Beginselen	194
2.	Beperkingen.....	194
3.	Heterdaad.....	194
D.	Openlijke zoekingen in een informaticasysteem	195
§ 7.	<i>Beslag</i>	196
A.	Algemeen.....	196

B.	Heterdaad tijdens opsporingsonderzoek.....	199
C.	Informaticagegevens	200
§ 8.	<i>Aanstelling van een deskundige</i>	200
A.	Algemeen.....	200
B.	Opsporingsonderzoek.....	201
C.	Gerechtelijk onderzoek.....	201
§ 9.	<i>DNA-onderzoek</i>	203
A.	Opsporingsonderzoek.....	203
B.	Gerechtelijk onderzoek.....	204
§ 10.	<i>Fouillering</i>	205
§ 11.	<i>Onderzoek aan het lichaam</i>	205
§ 12.	<i>Maatregelen inzake private communicatie, gegevens en informaticasystemen</i>	206
A.	Snelle bewaring van gegevens.....	206
B.	Identificatie van gebruikers	206
C.	Registratie of lokalisering van elektronische communicatie	207
D.	Online infiltratie	208
E.	Onderscheppen, kennisnemen, doorzoeken en opnemen van private communicatie of gegevens van een informaticasysteem.....	208
1.	Begrip	208
2.	Voorwaarden	209
3.	Lot van de opnames.....	210
§ 13.	<i>Bijzondere opsporingsmethoden</i>	211
A.	Definitie en algemene voorwaarden	211
B.	De observatie	212
C.	De infiltratie	213
1.	Politionele infiltratie.....	213
2.	Burgerinfiltratie.....	215
D.	De informantenwerking.....	217
§ 14.	<i>Onderscheppen en openen van post</i>	218
§ 15.	<i>Inwinnen van bankgegevens</i>	218
§ 16.	<i>Beknopt voorlichtingsrapport en maatschappelijke enquête</i>	219
AFDELING 3.	EUROPEES ONDERZOEKSBEVEL.....	220
AFDELING 4.	VOORLOPIGE MAATREGELEN T.A.V. RECHTSPERSONEN	220
HOOFDSTUK 4. VRIJHEIDSBEROVING EN VOORLOPIGE HECHTENIS.....221		
AFDELING 1.	VOORLOPIGE HECHTENIS	221
§ 1.	<i>Vrijheidsberoving vóór voorlopige hechtenis</i>	222
A.	Aanhouding of arrestatie	222
1.	Betrapping op heterdaad (art. 1 WVH)	223
a.	Afbakening van bevoegdheden.....	223
b.	Duur van de arrestatie	224
c.	Controle.....	225
2.	Afwezigheid van heterdaad (art. 2 WVH).....	225
a.	Afbakening van de bevoegdheden	225
b.	Duur van de arrestatie	225
c.	Controle.....	225
B.	Bevel tot medebrenging (art. 3-15 WVH).....	226

1.	Voorwaarden	226
2.	Duur van de vrijheidsberoving	226
§ 2.	<i>Eigenlijke voorlopige hechtenis</i>	227
A.	Het bevel tot aanhouding	227
1.	Voorwaarden	227
a.	Materiële voorwaarden	227
b.	Vormvoorwaarden	228
2.	Verbod van vrij verkeer	231
a.	Drie dagen na het eerste verhoor	231
b.	Uiterlijk tot de beschikking tot mededeling	231
3.	Opheffing van het bevel tot aanhouding of wijziging van de uitvoeringsmodaliteit	232
4.	Europees aanhoudingsbevel	232
B.	Toezicht over voorlopige hechtenis	233
1.	Toezicht door de raadkamer	234
a.	Eerste verschijning	234
b.	Latere verschijning(en)	236
2.	Hoger beroep bij de K.I.	238
a.	Termijn, vorm en gevolgen	238
b.	Rechtspleging	238
c.	Uitspraak en gevolgen	239
3.	Voorziening in cassatie	239
a.	Termijn, vorm en gevolgen	239
b.	Uitspraak en gevolgen	240
C.	Schadevergoeding uit hoofde van voorlopige hechtenis	240
1.	Onwettige voorlopige hechtenis	241
2.	Onwerkdadige voorlopige hechtenis	241
a.	Voorwaarden	241
b.	Rechtspleging	242
§ 3.	<i>Borgsom en vrijheid onder voorwaarden</i>	243
A.	Vrijheid onder voorwaarden	243
1.	Bevoegdheid	243
2.	Vereisten	244
3.	Open categorie van voorwaarden	244
B.	Borgsom	245

HOOFDSTUK 5. TOEZICHT OP EN AFSLUITING VAN HET ONDERZOEK .. 246

AFDELING 1. AFSLUITING VAN HET OPSPORINGSONDERZOEK .. 246

AFDELING 2. TOEZICHT OP EN AFSLUITING VAN HET GERECHTELIJK ONDERZOEK .. 246

§ 1.	<i>Tussenkoms van de raadkamer</i>	246
A.	De raadkamer als onderzoeksgerecht	246
1.	Taak, bevoegdheid en rechtspleging	247
a.	Inrichting en bevoegdheid	247
b.	Rechtspleging	247
c.	Taak	250
2.	Beslissingen en gevolgen	252
a.	Weigering om de procedure te regelen	252
b.	Buitenvervolginstelling	253

c.	Ontslag van onderzoek.....	255
d.	Overmaking van de stukken aan de procureur-generaal	256
e.	Verwijzing naar het vonnisgerecht.....	256
f.	Lot van de voorlopige hechtenis	258
3.	Rechtsmiddelen inzake regeling van de rechtspleging.....	259
a.	Partijen en beslissingen	259
b.	Termijn.....	262
B.	De raadkamer als vonnisgerecht.....	263
1.	Internering	263
2.	Opschorting	264
C.	Tussenkost van de raadkamer bij een spijtoptantenregeling	264
§ 2.	<i>Tussenkost van de K.I.</i>	265
A.	De K.I. als onderzoeksgerecht.....	265
1.	Bevoegdheid en rechtspleging	265
a.	Inrichting en bevoegdheid.....	265
b.	Rechtspleging.....	265
2.	Taak.....	266
a.	Toezicht op het gerechtelijk onderzoek	266
b.	Appelrechter.....	271
c.	Verwijzing naar het hof van assisen.....	272
B.	De K.I. als vonnisgerecht	272
1.	Internering	272
2.	Opschorting	272

DEEL 5. DE RECHTSPLEGING IN DE FASE VAN HET VONNISGERECHT 273

HOOFDSTUK 1. HET VONNISGERECHT273

AFDELING 1.	BEVOEGDHEIDSREGELING	273
§ 1.	<i>Gewone bevoegdheidsregels</i>	273
A.	Gerechtelijke organisatie	273
1.	Politierechtbank.....	273
2.	Correctionele rechtbank	273
3.	Hof van beroep.....	273
B.	Bevoegdheid.....	274
1.	Beginselen	274
2.	Regeling	274
a.	Ratione materiae	274
b.	Ratione loci	275
§ 2.	<i>Samenhang en onsplitsbaarheid</i>	275
A.	Samenhang	275
1.	Begrip.....	275
2.	Voorwaarden	276
3.	Bevoegdheidsuitbreiding.....	277
a.	Ratione materiae	277
b.	Ratione personae	277
c.	Ratione loci	278
B.	Onsplitsbaarheid.....	278

1.	Begrip	278
2.	Gevolg	278
§ 3.	<i>Controle van de bevoegdheid</i>	278
A.	Na dagvaarding	278
1.	Drempelcontrole	278
2.	Kwalificatiecontrole	279
a.	Herkwalificatie	279
b.	Bevoegdheidsregeling	280
B.	Na verwijzing door het onderzoeksgerecht.....	280
1.	Verhouding onderzoeksgerecht – vonnisgerecht.....	280
2.	Bevoegdheidscontrole	280
a.	Drempelcontrole.....	281
b.	Kwalificatiecontrole	282
AFDELING 2.	AANHANGIGMAKING	283
§ 1.	<i>Rechtstreekse dagvaarding</i>	283
A.	Beginselen.....	283
B.	Dagvaardingsexploot	284
1.	Vorm en inhoud.....	284
2.	Betekening	284
a.	Wijze van betekenen.....	284
b.	Dagvaardingstermijn	285
3.	Onregelmatigheid	285
§ 2.	<i>Verwijzing door het onderzoeksgerecht</i>	286
§ 3.	<i>Andere vormen van aanhangigmaking</i>	286
A.	Vrijwillige verschijning	286
B.	Oproeping bij proces-verbaal.....	287
AFDELING 3.	SAMENSTELLING VAN DE ZETEL.....	287
§ 1.	<i>Samenstelling</i>	287
§ 2.	<i>Continuïteit in de samenstelling</i>	287
HOOFDSTUK 2.	VOORTDUREN VAN BEWARENDE MAATREGELEN	288
AFDELING 1.	VOORLOPIGE HECHTENIS	288
§ 1.	<i>Beginsel</i>	288
§ 2.	<i>Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling</i>	288
A.	Beginselen.....	288
B.	Rechtspleging.....	289
§ 3.	<i>Omzetting van de uitvoeringsmodaliteit</i>	290
AFDELING 2.	HET “STRAFRECHTELIJK KORT GEDING”	290
HOOFDSTUK 3.	FUNDAMENTELE WAARBORGEN.....	291
AFDELING 1.	RECHT OP EEN EERLIJK PROCES.....	291
§ 1.	<i>Toepassingsgebied van artikel 6 E.V.R.M.</i>	291
§ 2.	<i>Beginselen</i>	292
§ 3.	<i>Deelaspecten van het recht op een eerlijk proces</i>	292
§ 4.	<i>Bijzondere waarborgen</i>	293

A.	Artikel 6.3.a E.V.R.M.	293
B.	Artikel 6.3.b E.V.R.M.	294
C.	Artikel 6.3.c E.V.R.M.	294
D.	Artikel 6.3.d E.V.R.M.	295
E.	Artikel 6.3.e E.V.R.M.	296
AFDELING 2.	ONAFHANKELIJKE EN ONPARTIIDIGE RECHTER	296
§ 1.	<i>Onafhankelijkheid</i>	296
§ 2.	<i>Onpartijdigheid</i>	296
A.	Subjectieve onpartijdigheid van de rechter	297
B.	Objectieve onpartijdigheid van de rechter.....	297
AFDELING 3.	OPENBAARHEID VAN DE TERECHTZITTING	298
§ 1.	<i>Behandeling van de zaak</i>	298
A.	Openbare behandeling	298
B.	Sluiting van de deuren.....	298
C.	Behandeling in raadkamer.....	299
§ 2.	<i>Uitspraak</i>	299
AFDELING 4.	MONDELING KARAKTER VAN DE RECHTSPLEGING	300
AFDELING 5.	TEGENSPRAAK	300
§ 1.	<i>Algemeen</i>	300
§ 2.	<i>Kennisgeving</i>	301
A.	Plaats en tijdstip van behandeling	301
B.	Tenlastelegging	302
C.	Wijziging van kwalificatie	303
§ 3.	<i>Kennisname van het dossier</i>	304
A.	Strafdossier.....	304
1.	Inzagerecht	304
a.	Draagwijdte.....	304
b.	Weren van stukken.....	304
B.	Voeging van stukken	304
§ 4.	<i>Terechtzitting</i>	305
§ 5.	<i>Persoonlijke kennis van de rechter</i>	306
AFDELING 6.	REDELIJKE TERMIJN	306
§ 1.	<i>Grondslag en doelstelling</i>	306
§ 2.	<i>Beoordeling</i>	307
A.	Begin en einde	307
B.	Criteria.....	307
C.	Bevoegde rechtsmachten.....	308
§ 3.	<i>Rechtsgevolgen bij overschrijding</i>	309
HOOFDSTUK 4.	TERECHTZITTING	311
AFDELING 1.	PROCES-VERBAAL VAN DE TERECHTZITTING.....	311
AFDELING 2.	VERSCIJNING VAN PARTIJEN.....	311
§ 1.	<i>Regeling</i>	311
§ 2.	<i>Verstek</i>	312

A.	Begrip	312
B.	Voorwaarden.....	313
C.	Gevolgen.....	314
AFDELING 3. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING		314
§ 1. <i>Correctionele en politiezaken</i>		314
A.	Voorlezing van processen-verbaal.....	314
B.	Onderzoeksverrichtingen	314
1.	Ondervraging van de beklaagde	315
2.	Getuigenverhoor	315
a.	Oproeping en verschijning	315
b.	Horen	315
c.	Eedaflegging.....	316
d.	Gebruik van audiovisuele middelen	316
e.	Anonieme getuige.....	317
3.	Deskundigen	317
4.	Maatschappelijke enquête.....	318
5.	Plaatsbezoek	319
C.	Debatten.....	319
D.	De procedure van voorafgaande erkenning van schuld	321
1.	Toepassingsgebied.....	322
2.	Verloop.....	322
3.	Modaliteiten.....	323
4.	Gevolgen.....	324
§ 2. <i>Hof van assisen</i>		324
A.	Organisatie, samenstelling en bevoegdheid.....	325
B.	Rechtspleging vóór de terechtzitting	326
C.	Preliminare zitting	327
D.	Rechtspleging ter terechtzitting	328
1.	Beginselen	328
2.	Verloop.....	328
HOOFDSTUK 5. BEWIJSREGELING.....		332
AFDELING 1. BEWIJSLAST.....		333
§ 1. <i>Beginselen</i>		333
A.	Vermoeden van onschuld.....	333
B.	Toepassingsgebied.....	333
§ 2. <i>Draagwijdte</i>		334
A.	Drager van de bewijslast.....	334
1.	In de regel: de vervolgende partij	334
2.	Nuancering voor strafuitsluitingsgronden	334
3.	Het buitenbeentje: de verruimde verbeurdverklaring van vermogensvoordelen.....	335
B.	Omvang van de bewijslast	335
1.	Bestaan en sanctionering van het misdrijf.....	335
2.	Vermoedens	335
AFDELING 2. BEWIJSVOERING		336
§ 1. <i>Vrijheid van bewijs</i>		336

A.	Beginsel	336
B.	Bewijsmiddelen	336
1.	Beschikbare bewijsmiddelen	336
2.	Initiatiefrecht van de strafrechter	337
§ 2.	<i>Beperking van het bewijs</i>	337
A.	Onrechtmatig bewijs	337
1.	Gronden	337
a.	Plegen van een misdrijf	339
b.	Miskenning van een regel van strafprocesrecht	339
c.	Schending van het recht op privacy	339
d.	Miskenning van het recht van verdediging	339
e.	Miskenning van het recht op menselijke waardigheid	340
2.	Sanctie	340
a.	Situatie vóór het cassatiearrest van 14 oktober 2003	340
b.	Invloed van de cassatierechtspraak sinds 14 oktober 2003 en artikel 32 V.T.Sv.	341
B.	Niet-toelaatbaar bewijs	343
AFDELING 3. BEWIJSWAARDERING		344
§ 1.	<i>Begrippen</i>	344
A.	Bewijswaarde	344
B.	Bewijskracht	344
§ 2.	<i>Beoordeling van de bewijswaarde</i>	344
A.	Vrije beoordeling	344
B.	Beperking van de vrije beoordeling	345
1.	Vragen van extrapenale aard	345
2.	Steunbewijs	346
3.	Proces-verbaal met bijzondere bewijswaarde	346
C.	Slotsom: innerlijke overtuiging	346
DEEL 6. DE STRAFRECHTELIJKE SANCTIES		347
HOOFDSTUK 1. INLEIDING		347
HOOFDSTUK 2. DE STRAFFEN		348
AFDELING 1. BEGRIP EN KENMERKEN		348
§ 1.	<i>Het begrip "straf"</i>	348
§ 2.	<i>Kenmerken</i>	349
AFDELING 2. INDELING VAN DE STRAFFEN		351
AFDELING 3. STRAFFEN TOEPASSELIJK OP NATUURLIJKE PERSONEN		353
§ 1.	<i>De hoofdstraffen</i>	353
A.	Vrijheidsstraffen	353
1.	Criminele straffen	354
2.	Correctionele straffen en politiestraffen	354
3.	Vrijheidsstraf en voorlopige hechtenis	357
B.	De werkstraf	357
1.	Algemene begrippen	357

2.	Toepassingsgebied.....	357
3.	Toepassingsvoorwaarden.....	358
4.	Duur.....	358
5.	Bijkomende straffen en modaliteiten van veroordeling tot de werkstraf....	359
6.	Verplichtingen van de vonnisrechter.....	359
7.	Voorlichting van de rechter.....	360
C.	Straf onder Elektronisch toezicht (ET).....	360
D.	Autonome probatiestraf.....	361
E.	De geldboete.....	362
1.	Algemene begrippen.....	362
2.	Verhoging met opdecimen.....	363
3.	Strafrechtelijke geldboete en de euro.....	363
4.	Geldboete-vervangende gevangenisstraf.....	364
§ 2.	<i>Bijkomende straffen</i>	365
A.	De geldboete.....	365
B.	De bijzondere verbeurdverklaring.....	365
1.	Algemene begrippen.....	365
2.	Verbeurdverklaring als (bijkomende) straf.....	366
a.	De traditionele verbeurdverklaring (art. 42, 1° en 2° Sw.).....	366
b.	Verbeurdverklaring van vermogensvoordelen (art. 42 3° en 43bis lid 2 Sw.).....	369
3.	Kaalpluk via verruimde verbeurdverklaring van vermogensvoordelen (art. 43quater Sw.).....	372
4.	Verbeurdverklaring in België van zaken buiten Belgisch grondgebied.....	375
5.	Verbeurdverklaring als beveiligingsmaatregel.....	375
6.	Bestemming van verbeurdverklaarde zaken.....	376
7.	Taak COIV.....	376
C.	De bekendmaking van vonnissen en arresten.....	376
D.	De afzetting.....	377
E.	De ontzetting van de uitoefening van bepaalde burgerlijke en politieke rechten.....	378
F.	De terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank.....	380
G.	Andere bijkomende straffen.....	382
AFDELING 4.	STRAFFEN TOEPASSELIJK OP RECHTSPERSONEN.....	383
§ 1.	<i>De hoofdstraf</i>	383
A.	Geldboete als hoofdstraf.....	383
B.	Het omzettingssysteem.....	384
C.	Schematische voorstelling artikel 41bis § 1 Sw.	385
D.	Vervangende gevangenisstraf, eurowetgeving en opdecimen.....	386
E.	Het omzettingssysteem en de straftoemeting.....	387
§ 2.	<i>De bijkomende straffen</i>	387
A.	De bijzondere verbeurdverklaring.....	387
B.	De ontbinding.....	387
C.	Tijdelijk of definitief verbod om een bepaalde werkzaamheid te verrichten... 388	388
D.	Sluiting van één of meer bedrijven.....	388
E.	Bekendmaking of verspreiding van de beslissing.....	388
F.	Beroepsverbod.....	389
§ 3.	<i>Eenvoudige schuldigverklaring</i>	389

HOOFDSTUK 3. STRAFRECHTELIJKE BEVEILIGINGS- OF BESCHERMINGSMAATREGELEN.....	389
AFDELING 1. ALGEMEEN	389
AFDELING 2. SANCTIES BIJ MINDERJARIGEN.....	390
AFDELING 3. INTERNERING	390
 DEEL 7. DE STRAFTOEMETING	395
HOOFDSTUK 1. SITUERING.....	395
HOOFDSTUK 2. STRAFTOEMETING BIJ NATUURLIJKE PERSONEN	396
AFDELING 1. REGELS DIE (KUNNEN) LEIDEN TOT STRAFVERZWARING	396
§ 1. <i>Verzwarende omstandigheden</i>	396
§ 2. <i>De wettelijke herhaling</i>	398
A. Begrip	398
B. Algemene voorwaarden voor de wettelijke herhaling	398
C. Gevallen van wettelijke herhaling	399
1. Gemeenrechtelijk stelsel uit Boek I van het Strafwetboek.....	399
2. Herhaling met specialiteitsvereiste (herhaling van hetzelfde of ‘verwant’ misdrijf).....	401
3. Een heel bijzonder regime bij de TBS.....	402
D. Weerslag op de straftoemetingsproblematiek.....	402
AFDELING 2. REGELS DIE (KUNNEN) LEIDEN TOT STRAFVERMINDERING	403
§ 1. <i>Strafverminderende verschoningsgronden</i>	403
A. Begrip en kenmerken.....	403
B. Voorbeelden	403
1. Minderjarigheid.....	403
2. Uitlokking of provocatie	404
3. Aangifte van drugsmisdrijven	405
C. Weerslag op de straftoemetingsproblematiek.....	406
§ 2. <i>Verzachtende omstandigheden</i>	406
A. Begrip en kenmerken.....	406
B. De toelaatbaarheid van verzachtende omstandigheden	407
C. Weerslag op de straftoemetingsproblematiek.....	408
1. Verzachtende omstandigheden bij misdaden	408
2. Verzachtende omstandigheden bij wanbedrijven.....	409
3. Verzachtende omstandigheden bij overtredingen	410
4. De combinatie met andere straftoemetingsregels.....	410
§ 3. <i>Samenloop van misdrijven</i>	410
A. Eendaadse samenloop.....	410
B. Voortgezet of collectief misdrijf	414
C. Meerdaadse samenloop	414

HOOFDSTUK 3. STRAFTOEMETING BIJ RECHTSPERSONEN	416
HOOFDSTUK 4. BIJZONDERE MODALITEITEN VAN STRAFTOEMETING: OPSCHORTING - UITSTEL - PROBATIE.....	417
AFDELING 1. DE PROBATIEWET VAN 29 JUNI 1964	417
AFDELING 2. DE OPSCHORTING VAN DE UITSpraak VAN DE VEROORDELING.....	418
AFDELING 3. HET UITSTEL VAN DE TENUITVOERLEGGING VAN DE STRAFFEN.....	421
AFDELING 4. PROBATIE-OPSCHORTING EN PROBATIEUITSTEL	423
AFDELING 5. RECHTSPERSOON EN PROBATIEWET.....	427
HOOFDSTUK 5. DE BEVEILIGINGSPERIODE	429
HOOFDSTUK 6. STRAFTOEMETING BIJ OVERSCHRIJDING VAN REDELIJKE TERMIJN	429
HOOFDSTUK 7. DE ONDERLINGE COMBINATIE VAN DE WETTELIJKE REGELS INZAKE STRAFTOEMETING: EEN POGING TOT SYNTHESE	430
DEEL 8. DE UITSpraak.....	433
HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEGINSELEN	433
AFDELING 1. TOTSTANDKOMING.....	433
§ 1. <i>Soorten en vormvereisten</i>	433
§ 2. <i>Uitspraak over de strafvordering</i>	433
A. Besluitvorming.....	433
B. Eenheid van de uitspraak	434
C. Beslissing.....	434
D. Bijzonder onderzoek naar vermogensvoordelen.....	435
§ 3. <i>Uitspraak over de burgerlijke vordering</i>	437
AFDELING 2. VOORLOPIGE HECHTENIS	438
§ 1. <i>Lot van de voorlopige hechtenis</i>	438
§ 2. <i>Onmiddellijke aanhouding</i>	438
A. Voorwaarden.....	439
B. Rechtspleging.....	439
C. Invrijheidstelling.....	440
AFDELING 3. MOTIVERING	440
§ 1. <i>Aard en grondslag</i>	440
§ 2. <i>Algemene motiveringsplicht</i>	441
A. Uitspraak over de grond.....	441
B. Uitspraak over de straftoemeting.....	442
§ 3. <i>Bijzondere motiveringsplicht</i>	444

HOOFDSTUK 2. UITVOERING	444
HOOFDSTUK 3. GEZAG VAN GEWIJSDE	445
AFDELING 1. T.A.V. DE STRAFRECHTER	445
§ 1. <i>T.a.v. de veroordeelde</i>	445
§ 2. <i>T.a.v. andere personen</i>	445
AFDELING 2. T.A.V. DE BURGERLIJKE RECHTER.....	446
§ 1. <i>Draagwijdte</i>	446
§ 2. <i>Toepassing</i>	446
§ 3. <i>Invloed van het E.V.R.M.</i>	447
HOOFDSTUK 4. BURGERLIJKE ASPECTEN	448
DEEL 9. DE RECHTSMIDDELEN	453
HOOFDSTUK 1. HOGER BEROEP	453
AFDELING 1. VOORWAARDEN	453
§ 1. <i>Beslissingen en partijen</i>	453
A. <i>Beslissingen</i>	453
B. <i>Partijen</i>	453
§ 2. <i>Vorm</i>	454
A. <i>Principaal hoger beroep</i>	454
B. <i>Incidenteel beroep</i>	456
§ 3. <i>Termijn</i>	456
A. <i>Beklaagde en civielrechtelijk aansprakelijke partij</i>	456
B. <i>Openbaar ministerie</i>	457
C. <i>Burgerlijke partij</i>	458
AFDELING 2. GEVOLGEN	458
§ 1. <i>Schorsende werking</i>	458
§ 2. <i>Devolutieve werking</i>	459
A. <i>Beginselen</i>	459
B. <i>Toepassing</i>	460
1. <i>Beklaagde</i>	460
2. <i>Openbaar ministerie</i>	461
3. <i>Burgerlijke partij</i>	461
4. <i>Civielrechtelijk aansprakelijke of tussenkomende partij</i>	462
§ 3. <i>Evocatie</i>	462
AFDELING 3. RECHTSPLEGING EN UITSPRAAK	463
§ 1. <i>Rechtspleging</i>	463
§ 2. <i>Uitspraak</i>	463
A. <i>Ontvankelijkheid</i>	464
B. <i>Gegrontheid</i>	464
1. <i>Bevestiging vonnis in eerste aanleg</i>	464
2. <i>Vernietiging of hervorming vonnis in eerste aanleg</i>	464

HOOFDSTUK 2. VERZET	465
AFDELING 1. VOORWAARDEN	465
§ 1. <i>Beslissingen en partijen</i>	465
§ 2. <i>Vorm</i>	467
§ 3. <i>Termijn</i>	467
A. Gewone termijn	468
B. Buitengewone termijn	468
AFDELING 2. GEVOLGEN	469
§ 1. <i>Schorsende werking</i>	469
§ 2. <i>Devolutieve werking</i>	470
AFDELING 3. RECHTSPLEGING EN UITSPRAAK	471
§ 1. <i>Rechtspleging</i>	471
§ 2. <i>Uitspraak</i>	471
A. Afstand	471
B. Ontvankelijkheid	471
C. Ongedaanverklaring	472
D. Gegrontheid	472
HOOFDSTUK 3. CASSATIEBEROEP	475
AFDELING 1. VOORWAARDEN EN GEVOLGEN	475
§ 1. <i>Voorwaarden</i>	475
A. Beslissingen en partijen	475
B. Vorm	475
C. Termijn	476
1. Eindbeslissing	476
2. Geen eindbeslissing	477
§ 2. <i>Gevolgen</i>	478
AFDELING 2. RECHTSPLEGING	478
§ 1. <i>Voorstellen van cassatiemiddelen</i>	478
A. Memorie	478
B. Ambtshalve middelen	479
§ 2. <i>Verloop van de rechtspleging</i>	479
AFDELING 3. BESLISSINGEN	479
§ 1. <i>Afstand</i>	479
§ 2. <i>Niet-toelaatbaarheid kennelijk onontvankelijk cassatieberoep</i>	480
§ 3. <i>Verwerping</i>	480
§ 4. <i>Verbreking</i>	480
A. Met verwijzing	480
B. Zonder verwijzing	481

DEEL 10. DE TENUITVOERLEGGING VAN STRAFRECHTELIJKE SANCTIES.....	483
HOOFDSTUK 1. BASISBEGINSELEN.....	483
HOOFDSTUK 2. TENUITVOERLEGGING VAN DE VRIJHEIDSSTRAF	484
AFDELING 1. BEVOEGDHEID	484
AFDELING 2. RECHTSPOSITIE VAN DE GEDETINEERDE.....	485
§ 1. <i>Interne rechtspositie</i>	485
§ 2. <i>Externe rechtspositie</i>	486
A. Geschiedenis.....	486
B. Huidig regime.....	487
§ 3. <i>Internering van een veroordeelde</i>	488
AFDELING 3. OPSPORING VAN PERSONEN DIE ZICH ONTTROKKEN HEBBEN AAN DE UITVOERING VAN HOOFDGEVANGENISSTRAFFEN, OPSLUITINGEN OF INTERNERINGEN	489
HOOFDSTUK 3. TENUITVOERLEGGING VAN DE TBS	490
HOOFDSTUK 4. TENUITVOERLEGGING VAN DE STRAF ONDER ET	492
HOOFDSTUK 5. TENUITVOERLEGGING VAN DE WERKSTRAF	492
HOOFDSTUK 6. TENUITVOERLEGGING VAN DE AUTONOME PROBATIESTRAF	494
HOOFDSTUK 7. TENUITVOERLEGGING VAN DE GELDBOETE	495
AFDELING 1. INVORDERING	495
AFDELING 2. VERVANGENDE GEVANGENISSTRAF	496
HOOFDSTUK 8. HET STRAFRECHTELIJK UITVOERINGSONDERZOEK (SUO).....	496
HOOFDSTUK 9. TENUITVOERLEGGING VAN MAATREGELEN.....	498
AFDELING 1. DE INTERNERING.....	498
AFDELING 2. MINDERJARIGEN	499
HOOFDSTUK 10. TENUITVOERLEGGING VAN UITSTEL, OPSCHORTING EN (KLASSIEKE) PROBATIE	499
AFDELING 1. OPSCHORTING	499
AFDELING 2. UITSTEL.....	499
AFDELING 3. PROBATIE	500

DEEL 11. TOEPASSING VAN DE STRAFWET NAAR DE PLAATS.....	503
HOOFDSTUK 1. INLEIDING.....	503
HOOFDSTUK 2. OP BELGISCH GRONDGEBIED GEPLEEGDE MISDRIJVEN	504
HOOFDSTUK 3. BUITEN BELGISCH GRONDGEBIED GEPLEEGDE MISDRIJVEN	505
HOOFDSTUK 4. OP BELGISCH GRONDGEBIED GEPLEEGD? LOKALISERING VAN HET MISDRIJF MET HET OOG OP DE TOEPASSING VAN DE STRAFWET	508
DEEL 12. HET TOEPASSINGSGEBIED VAN DE STRAFWET IN DE TIJD.....	511
HOOFDSTUK 1. PROBLEEMSTELLING	511
HOOFDSTUK 2. DE GELDINGSDUUR VAN STRAFWETTEN	511
AFDELING 1. DE INWERKINGTREDING VAN STRAFWETTEN.....	511
AFDELING 2. OPHEFFING EN VERNIETIGING VAN STRAFWETTEN	511
HOOFDSTUK 3. CONFLICTEN VAN STRAFWETTEN IN DE TIJD: STRAFRECHTELIJK OVERGANGSRECHT	512
HOOFDSTUK 4. HERSTEL IN EER EN RECHTEN EN UITWISSING VAN DE VEROORDELING	515
AFDELING 1. HERSTEL IN EER EN RECHTEN.....	515
AFDELING 2. UITWISSING	517
DEEL 13. BELETSELEN VOOR DE NORMALE UITOEFENING VAN DE STRAFVORDERING, DE BURGERLIJKE VORDERING OF DE UITVOERING VAN DE SANCTIE.....	519
HOOFDSTUK 1. MISDRIJVEN MET EEN BIJZONDER GRONDWETTELIJK STATUUT: POLITIEKE MISDRIJVEN EN DRUKPERSMISDRIJVEN	519
AFDELING 1. POLITIEKE MISDRIJVEN	519
§ 1. <i>Situering in het Belgische strafrecht</i>	519
§ 2. <i>Bepaling en soorten van “politiek misdrijf”</i>	519
A. Misdrijven waaraan de wetgever zelf een politiek karakter heeft gegeven	520
B. Zuiver politieke of objectief politieke misdrijven.....	520
C. Gemengde politieke misdrijven	520

§ 3. <i>Belang van onderscheid tussen politieke misdrijven en misdrijven van gemeen recht</i>	521
AFDELING 2. DRUKPERSMISDRIJVEN	522
§ 1. <i>Constitutieve voorwaarden</i>	522
§ 2. <i>Juridisch karakter van het drukpersmisdrijf</i>	523
§ 3. <i>Belang van onderscheid tussen drukpersmisdrijven en misdrijven van gemeen recht</i>	524
HOOFDSTUK 2. AMNESTIE (RETROACTIEVE OPHEFFING VAN DE STRAFWAARDIGHEID)	525
HOOFDSTUK 3. SCHORSING VAN DE STRAFVORDERING	525
AFDELING 1. SCHORSING WEGENS BIJZONDERE STATUS VAN DE VERDACHTE	525
§ 1. <i>Immunititeiten volgens nationaal publiekrecht</i>	526
A. <i>Parlementaire onschendbaarheid</i>	526
B. <i>Regeringsleden</i>	526
§ 2. <i>Immunititeiten volgens internationaal publiekrecht</i>	527
AFDELING 2. SCHORSING INGEVOLGE PREJUDICIËLE VRAAG OF PREJUDICIEEL GESCHIL	528
§ 1. <i>Principe: algemene bevoegdheid van de strafrechter</i>	529
§ 2. <i>Uitzondering: toepassing door de strafrechter van burgerlijk bewijsrecht</i>	529
§ 3. <i>Prejudiciële vraagstelling en prejudicieel geschil</i>	530
A. <i>Prejudiciële vragen</i>	530
B. <i>Prejudiciële geschillen</i>	530
1. <i>Echtheidsgeschil</i>	530
2. <i>Laster en lasterlijke aangifte</i>	531
3. <i>Oneerlijke handelspraktijken</i>	531
HOOFDSTUK 4. VERVAL VAN DE STRAFVORDERING	532
AFDELING 1. DOOD VAN DE VERDACHTE OF BEKLAAGDE	532
AFDELING 2. OPHOUDEN BESTAAN VAN DE RECHTSPERSOON	532
AFDELING 3. AMNESTIE	532
AFDELING 4. OPHEFFING VAN DE STRAFWET	532
AFDELING 5. DE MINNELIJKE SCHIKKING.....	533
§ 1. <i>Beginselen</i>	533
§ 2. <i>Voorwaarden</i>	533
A. <i>M.b.t. de strafvordering</i>	533
B. <i>M.b.t. de straf</i>	533
C. <i>M.b.t. de schade</i>	534
§ 3. <i>Verloop</i>	534
§ 4. <i>Gevolgen</i>	536
§ 5. <i>Bijzondere wetgeving</i>	536
AFDELING 6. STRAFBEMIDDELING	537

§ 1. <i>Beginselen</i>	537
§ 2. <i>Voorwaarden en maatregelen</i>	537
§ 3. <i>Verloop</i>	538
§ 4. <i>Gevolgen</i>	539
AFDELING 7. ONMIDDELLIJKE INNING VAN EEN GELDSOM OF HET VOLGEN VAN EEN OPLEIDING	539
AFDELING 8. ADMINISTRATIEVE GELDBOETE	540
AFDELING 9. HERSTELVORDERING IN SOCIAAL STRAFRECHT	541
AFDELING 10. VERJARING	541
§ 1. <i>Verjaringstermijnen en gevolgen</i>	541
A. Draagwijdte en gevolgen	541
B. Termijnen.....	542
1. Toepasselijke termijnen	542
2. Berekening.....	543
3. Aanvang.....	543
§ 2. <i>Stuiting</i>	544
A. Werking	544
B. Daden van stuiting	545
1. Daden van onderzoek	545
2. Daden van vervolging.....	546
C. Omvang van de stuiting	546
§ 3. <i>Schorsing</i>	547
A. Werking	547
B. Gronden van schorsing	548
1. Traditionele wettelijke gronden	548
2. Exceptie van onbevoegdheid, onontvankelijkheid of nietigheid	548
3. Verzoek of beslissing tot aanvullend onderzoek	549
4. Behandeling verzetsprocedure bij onontvankelijk of ongedaan verzet	550
5. Minnelijke schikking en strafbemiddeling	550
6. “Corona”-schorsing	550
7. Jurisprudentiële gronden.....	551
AFDELING 11. GEZAG VAN GEWIJSDE EN <i>NE BIS IN IDEM</i> IN DE EU.....	551
§ 1. <i>Draagwijdte</i>	551
§ 2. <i>Voorwaarden</i>	552
A. M.b.t. de vroegere beslissing	552
B. M.b.t. de (nieuwe) vervolging	554
HOOFDSTUK 5. VERVAL VAN DE BURGERLIJKE VORDERING.....	555
AFDELING 1. AFSTAND VAN RECHTSVORDERING EN DADING	555
AFDELING 2. GEZAG VAN GEWIJSDE.....	555
AFDELING 3. VERJARING	556
§ 1. <i>Regeling</i>	556
§ 2. <i>Toepassingsgebied</i>	556

HOOFDSTUK 6. VERVAL VAN HET RECHT TOT UITVOERING VAN DE STRAFFEN	557
AFDELING 1. DOOD NATUURLIJKE PERSOON EN VEREFFENING RECHTSPERSOON	557
AFDELING 2. VERJARING VAN DE STRAF.....	557
AFDELING 3. UITVOERING IN HET BUITENLAND EN <i>NE BIS IN IDEM</i>	560
HOOFDSTUK 7. DE GENADE	560
DEEL 14. TOEZEGGINGEN WEGENS HET AFLEGGEN VAN EEN VERKLARING (SPIJTOPTANTENREGELING)	563
HOOFDSTUK 1. VOORWAARDEN EN MOGELIJKE GUNSTEN	563
HOOFDSTUK 2. PROCEDURE	565
HOOFDSTUK 3. HERROEPING VAN DE TOEZEGGING	568
DEEL 15. TOEKOMSTMUZIEK: NIEUWE WETBOEKEN	569
HOOFDSTUK 1. WETSVOORSTEL HOUDENDE HET STRAFWETBOEK	569
HOOFDSTUK 2. WETSVOORSTEL HOUDENDE HET WETBOEK VAN STRAFPROCESRECHT	574